

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Resolvitur prima difficultas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

nullum haberemus Scripturæ testimonium: un-
de cum ad simile privilegium aliquibus Angelis,
etiam superioribus, concedendum, nullus Scri-
pturæ locus affecti possit; quantum cumque id
congruentia aliqua apparentes suadere vide-
antur, non debemus tamen asserere, aliquos ex
Angelis viatoribus, transeunter vidisse divi-
nam essentiam.

Dices, In Scriptura satis aperte significari,
hoc privilegium supremo saltem Angelo fuisse
concessum: nam Ezechiel. 8. Prophetæ sic affa-
tur principum Angelum prævaricatorem in perso-
na Regis Tyriorum: *Tu signaculum similitudinis,
plenus sapientiæ, & perfectus decore, in deliciis para-
disi Dei fuisti: delicia autem paradisi, sunt amor
beatitudinis, & gaudium de visione Dei: Ergo
primus Angelus, dum esset adhuc viator, amore
beatitudinis & visione Dei potitus est.*

Sed facile responderetur, per delicias paradisi,
quibus dicitur aliquando potitus Lucifer, non
intelligi visionem ipsam essentia Dei, sed in
feriores delicias, quas peccando amisit, nempe ha-
bitationem in Emphyrei, quod locus amoenissimus
est, & paradisi plenus deliciis, in quo fuit Luci-
fer cum aliis Angelis creatis, ut supra ostensum
est, & à quo post peccatum fuit dejectus, & in
infernum detrusus. Vel etiam per delicias para-
disi intelligi possunt dona illa gratia, quibus
Angeli ab initio fuere ornati, & quæ Lucifer &
alii Angeli apostata peccando amisierunt.

Dices rursum: Glossa interlinearis explicans
illud Epistolæ Judæ versu 6, *Angelos vero qui non
servaverunt suum principatum*: per principatum
intelligit spirituales Dei visionem: Ergo An-
geli apostata Dei visione aliquando potiti sunt.

Respondeo Glossam, per spirituales Dei vi-
sionem, non intelligere claram & intuitivam di-
vinæ essentia cognitionem, in qua beatitudi-
natis consistit; sed ibi accipere visionem Dei,
pro cognitione supernaturali fidei, de qua im-
mediate antea locutus fuerat Judas Apostolus,
dicens: *Eos qui non crediderunt perdidit*: Dæmo-
nes enim non servasse fidem laudabilem, quæ
est donum Dei, & quam habuerunt, dum
iterantem via, docet D. Thomas 2. 2. quæst. 5.
art. 1.

Eodem modo explicandus est Augustinus,
dum lib. 11. de civit. cap. 22. ait quod *Angeli à
principio fuerunt participes lucis & claritatis æternæ*:
nam participationem lucis & claritatis æternæ,
non intelligit claram Dei visionem, sed eminenti-
orem quandam cognitionem supernaturalem, à
lumine fidei vel doni sapientiæ procedentem,
quam ab initio creationis Angeli habuerunt. Si-
militer cum c. 29. docet omnes Angelos à prin-
cipio habuisse cognitionem matutinam, per co-
gnitionem matutinam intelligit cognitionem na-
turalem recum in verbo cognito per ejus simili-
tudinem in natura ipsius Angeli reducuntem.
Nam ut ait D. Thomas hic quæst. 62. art. 1. ad 3.
*Angeli duplicem habent verbi cognitionem: unam na-
turalem, & aliam gloriæ: naturalem quidem, quæ co-
gnoscitur per ejus similitudinem in sua natura re-
ducuntem: cognitionem vero gloriæ, quæ cognoscit ver-
bum per suam essentiam. Et utraq; cognoscit Ange-
lus in verbo: sed naturali quidem imperfectè, co-
gnitionem vero gloriæ perfecte. Prima ergo cognitio re-
ducitur in verbo: sed quando facti sunt beati per conver-
sionem ad bonum: & hæc proprie dicitur cognitio ma-
tutina.*

A Instabis: Idem Augustinus eodem lib. 11. de
civit. cap. 9. loquens de Angelis bonis ait: *Tantò
est felicior illa portio, quanto nunquam fuit peregrinata
à Deo*: At si boni Angeli aliquando caruissent
Dei visione, peregrinati fuissent à Deo: Ergo bo-
ni Angeli ab initio creationis viderunt divinam
essentiam, & fuerunt beati beatitudine super-
naturali.

Propter hoc testimonium Ludovicus Vivez
supra cap. illud 9. lib. 11. de civit. docuit bonos
Angelos ab initio divinam essentiam clarè vidisse,
& in tali visione semper perseverasse: subin-
deq; perfectè beatos beatitudine supernaturali,
etiam à primo instanti sui esse, exitisse. Verùm
hic locus Augustini varias patitur interpretatio-
nes. In primis responderi potest, S. Doctorem
per hæc verba velle solum insinuare, viam An-
gelorum fuisse ita brevem, ut non possit meritò
nuncupati peregrinatio; quia peregrinatio lon-
gam quandam denotat viam. Vel etiam dici po-
test, Angelos bonos nunquam esse peregrinatos:
quia dum essent in via, non fuerunt extra suam
patriam exules, nec extra locum in quo conditi
sunt; sicut primi parentes, qui post peccatum
è paradiso terrestri depulsi sunt. Denique boni
Angeli dici possunt nunquam à Deo peregrina-
ti: quia illi semper adhæserunt per gratiam &
charitatem, & nullum commiserunt peccatum,
per quod creatura intellectualis verè à Deo re-
cedit, & veluti peregrinatur: unde Luca 15. de
filio prodigo dicitur, quod *peregrè profectus est in
regionem longinquam.*

ARTICULUS II.

*Virum Angelis necessaria fuerit gratia, &
quando, ac quomodo illam recepe-
runt?*

§. I.

Resolvitur prima difficultas.

Dico primò, Angelos indignos gratiæ, ut in
Deum, prout est objectum beatitudinis su-
pernaturalis, se converterent.

Probatur ratione D. Thomæ hic art. 2. Volun-
tas non potest ferri in id quod est supra natu-
ram, nisi ab aliquo principio supernaturali mo-
veatur: Sed Deus, ut objectum beatitudinis su-
pernaturalis, est supra omnem naturam crea-
tam; Ergo voluntas creata non potest in illum
ferri, nisi ab aliquo principio supernaturali mo-
ta. Minor patet, Majorem verò probat exemplo
& ratione: Exemplo quidem caloris, qui non po-
test generare carnes, nisi ut instrumentum ani-
mæ; quia generare carnes est supra naturam cal-
oris: Ratione verò, quia omnis voluntas est in-
clinatio naturalis in bonum conveniens secun-
dum naturam: Ergo si aliquid est supra natu-
ram, voluntas non potest in illud ferri, nisi mo-
veatur ab aliquo principio supernaturali. Pro
majori hujus rationis & doctrinæ declara-
tione.

Advertendum est, in qualibet re, tria potissi-
mum reperiri, nempe ejus naturam; finem ad
quem tendit, & in ejus adeptione quiescit; &
inclinationem, per quam in illum tendit: quæ
tria proportionem inter se servare debent, atque
ad eò

adeo esse ejusdem ordinis : v.g. lapis habet naturam corpoream ; pro fine vero centrum terræ, in quo quiescit ; & denique gravitatem, per quam tanquam per naturalem inclinationem continuò ad illud fertur. In ordine ergo supernaturali hæc tria pariter distinguenda & admittenda sunt : nam in illo ordine gratia sanctificans tenet locum naturæ ; visio Beata est ultimus finis ad quem tendimus , & in quo solùm creatura rationalis perfecte quiescit ; & denique charitas gratiam consequens, est inclinatio in illum finem , & veluti pondus quo in Deum tanquam in centrum ferimur, juxta illud Augustini in libro Confessionum : *Amor meus pondus meum ; amore feror quocumque feror* : Unde sine charitate nulla creatura quantumcumque perfecta potest se in Deum , prout est objectum beatitudinis supernaturalis, convertere.

Præterea observandum est, hominem ex duplici capite indigere auxilio gratiæ, nempe propter naturæ sensibilis & corruptæ impedimentum , & propter finem excedentem vires naturæ ; Angelum vero ex uno solùm capite , ob excessum scilicet & elevationem objecti & finis supernaturalis. Ita colligitur ex S. Thoma hęc in resp. ad 2. ubi ait : *Converti ad beatitudinem ultimam homini quidem est difficile, & quia est supernaturam, & quia habet impedimentum ex corruptione corporis, & infectione peccati : sed Angelo est difficile, propter hoc solùm quod est supernaturale.* Ex quo patet, Janfenium & alios Recentiores, qui existimant necessitatem gratiæ efficacis ex sola infirmitate & corruptione naturæ esse desumendam , atque adeo ad statum innocentie hominum & Angelorum non debere hanc necessitatem extendi, valde hallucinari, totoque otio ab Angelici Doctoris principis aberrare. Imò & Augustino apertissimè repugnare, qui lib. 12. de civit. cap. 9. differens de discrimine Angelorum, quorum alii alius persistentibus in amore Dei, defecerunt ab illo, ita loquitur : *Aut minorem acceperunt amoris divini gratiam, quam illi, qui in eadem persistunt : aut si utique bonè & equaliter creati sunt, istis malè à voluntate cadentibus, illi amplius adjuti, ad illam beatitudinis plenitudinem pervenerunt. Constat enim est, quod charitas Dei diffusa sit in eis per spiritum sanctum.* Ubi totam discretionem perseverantium Angelorum à non perseverantibus refundit in Deum, à quo amplius Angeli boni in gratia & charitate perseverantes adjuti sunt. Et rursus lib. de correptione & gratia cap. 10. proponit quæstionem, utrum perseverantia Adami foret donum acceptum à Deo, subindeque referenda in Deum discretio consequens illam ? Cui respondet eodem modo loquens de Angelorum ac de lapsorum hominum perseverantia, scilicet *Deum sic ordinasse Angelorum & hominum vitam, ut in ea prius ostenderet quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset sua gratia beneficium.* Utique quid posset eorum liberum arbitrium in peccato demonum & primorum parentum, & quid posset sua gratiæ beneficium in perseverantia lapsorum hominum, & Angelorum non labentium. At in perseverantia lapsorum hominum ostendit Deus suæ gratiæ beneficium, discernens perseverantes à non perseverantibus : Ergo etiam in perseverantia Angelorum, siquidem omnino parem constituit Augustinus ordinationem & providentiam vitæ

Angelorum & hominum. Unde Fulgentius libro 2. ad Trasimundum cap. 2. pari modo describit gratiæ divinæ reparationem hominis, & custodiam Angeli à ruina, sic enarrat : *Ipse etiam homini reparando fuit necessaria : quia non aliam flantem Angelum à ruina potuit custodire, nisi illa quæ lapsum hominem post ruinam potuit reparare. Vana est in utroque gratia operata : in hoc ut surgeret, in illo ne caderet : in illo ne vulneraretur, in isto ut sanaretur : ab hoc infirmitatem repulit, illam infirmitatem non finit.*

Addo etiam quod Augustinus concione 2. in Psal. 32. loquens de bonis Angelis, sub nomine & figura cælorum, hæc scribit : *Nec ipsi celi firmitatem sibi propriam præstiterunt : verbo Domini celi firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum : non habuerunt aliquid ex se, & tanquam supplementum à Domino perceperunt : Spiritum enim oris ejus, non pars, sed omnis virtus eorum.* Similia habet Gregorius lib. 25. Moral. cap. 8. ubi quoque Angelis accommodat illud, *Verbo Domini celi firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum, & ait, Aliis cadentibus, alios à Deo fuisse solidatos, utique similiter casuros, nisi solidati fuissent.* Demum Anselmus in libro de casu diaboli, affirmat quod in Angelis sanctis locum habet illud Apostoli : *Quid habes quod non accepisti ? ut patet ex capite 1. cui titulus est : Quod certum ad Angelos dicitur : Quid habes quod non accepisti ? Finis verò : Vide si non solam homini, sed & Angelo potest dici, quia non habet quod non accipit.* Item cap. 2. sic ait : *Constat ergo quia ille Angelus qui stetit in veritate, sicut ideo perseveravit, quia perseverantiam habuit ; ita ideo perseverantiam habuit, quia accepit, & ideo accepit, quia Deus dedit.* Igitur non minus Angeli quam homines indigent gratiæ efficaci ut juxta ac rectè vivant, & in bono perseverent. Unde Augustinus conc. 2. in Psal. 70. *Angeli tibi debent quod juxte vivunt, tibi debent quod bene vivunt. Potentiam tuam & justitiam tuam iniquo : usque in altissima que fecisti magnalia. No putes hominem solum pertinere ad gratiam Dei. Quid est Angelus, si deserat qui creavit ? De quo fuit in Tractu de voluntate Dei.*

§. II.

Alia difficultas expeditur.

Dico secundò : Omnes Angeli à primo creationis suæ instanti gratiam sanctificantem receperunt. Ita S. Thomas hic art. 3.

Probatum primò ex Scriptura : nam Ezechiel. 28. Propheta alloquens Luciferum, sub persona Regis Tyriorum, ait illi : *Tu similitudinem similitudinis, plenus sapientia, & perfectus in core, in deliciis paradisi Dei fuisti : omnis lapis pretiosus operimentum tuum Perfecisti in matris, à die conditionis tuæ, donec inventa est iniquitas in te. Quem locum etiam non omnes Patres intelligant de Lucifero, inter quos est Augustinus lib. 11. de Genesi ad litteram capite 11. qui illum intelligit de membris diaboli, qui sunt homines mali ; committere tamen illum interpretantur de Lucifero, sub persona Principis Tyriorum. Unde sic arguo : Lucifer fuit perfectus à die conditionis tuæ, donec inventa*